

Lesbrief: Safe!

Thema: Mens & Dienstverleners aan het werk

Safe!

Inleiding

Ongelukken, kleine hoekjes, ogenblikken... Een ongeluk zit in een klein hoekje en is in een ogenblik gebeurd. Een Engels gezegde luidt: *Better Safe Than Sorry*. Ofwel: Je kunt beter nu voorzichtig zijn, dan riskeren dat het mis gaat en er later spijt van krijgen.

In deze lesbrief ga je uitzoeken welke onveilige situaties er zijn en hoe je wel veilig kunt werken. Jullie maken een veiligheidskaart óf een instructievideo die past bij een onveilige / ongewenste situatie. Deze kaart hang je op de werkplek waar die situatie is ontstaan. Dan kan iedereen zien hoe je hier veilig kunt werken.

Waar moet de opdracht aan voldoen?

De veiligheidskaart of instructievideo en toelichting moeten aan de volgende eisen voldoen:

- Op de veiligheidskaart of instructievideo komt een bijpassend pictogram.
- Je besteedt op de veiligheidskaart of in de instructievideo aandacht aan een goede lichaamshouding, als dat past bij de werksoort.
- De veiligheidskaart of de instructievideo is overzichtelijk.
- Je geeft op de veiligheidskaart of in de instructievideo de gewenste situatie duidelijk weer.
- Je beschrijft op de veiligheidskaart of in de instructievideo stap voor stap hoe je in deze situatie veilig werkt.
- De mondelinge toelichting bevat een demonstratie.
- Je geeft de mondelinge toelichting duidelijk en rustig.

Safe!

Wat kun je en wat weet je na deze lesbrief?

- Je weet wat een goede lichaamshouding is in verschillende situaties.
- Je kunt situaties beoordelen op veiligheid.
- Je weet waar een pictogram voor dient.
- Je weet wat verschillende pictogrammen betekenen.
- Je weet hoe je moet handelen bij een onveilige situatie.
- Je kunt je veiligheidskaart of instructievideo mondeling toelichten.

Uit welke stappen bestaat de lesbrief?

Stap	Safe!
Stap 1: Oriënteren	Verzamel informatie over veiligheid op de werkvloer. Brainstorm over onveilige of onduidelijke situaties.
Stap 2: Voorbereiden	Oefen met het werken in een magazijn. Oefen met hygiënisch werken. Maak een eerste opzet voor je veiligheidskaart of instructievideo. Bereid de mondelinge toelichting voor.
Stap 3: Uitvoeren	Maak de veiligheidskaart of instructievideo. Bereid de demonstratie / toelichting voor.
Stap 4: Afronden en terugkijken	Geef de mondelinge toelichting op jouw veiligheidskaart / instructievideo. Kijk terug op de lesbrief.

Safe!

Stap 1: Oriënteren

Moeilijke woorden

Wat betekenen deze woorden? Zoek de betekenis op.

Moeilijk woord	Wat betekent dit woord?
Eenduidig	
Pictogram	
Ergonomie	
Definitie	
Werknemer	
Productieruimte	
Omverpakking	

Safe!

Informatie verzamelen

Je gaat informatie verzamelen over veilig werken op de werkvloer.

a. Bij de opdracht moeilijke woorden heb je betekenis van het woord pictogram opgezocht.

- Wat vervangen pictogrammen?

- Wat betekent dit pictogram volgens jou?

- Stel dat er geen pictogrammen bestonden. Hoe zou je dit pictogram dan kunnen omschrijven? Geef de omschrijving. En wel zo, dat iedereen meteen weet wat het betekent.

---

b. Men wil overal in de wereld met dezelfde pictogrammen voor gevaarlijke stoffen werken. Daarom zijn deze de afgelopen jaren veranderd. Open de link:

<https://www.utwente.nl/nl/producten-diensten/product/p700912/overzicht-oude-en-nieuwe-pictogrammen>

- Waarom heeft men deze verandering doorgevoerd, denk je?

Safe!

- Teken of kopieer 4 oude en nieuwe pictogrammen en zet hun betekenis eronder.

Oud	Nieuw

Oud	Nieuw

Oud	Nieuw

Oud	Nieuw

Safe!

- c. Pictogrammen kom je overal tegen en op allerlei producten en plekken. Onderzoek dit in de keuken, bakkerij, spoelkeuken of magazijn.
Op producten staat ook vaak welke veiligheidsmaatregelen je moet treffen. Vul het schema in.

Situatie, apparaat of product	Pictogram	Betekenis	Veiligheidsmaatregel

Safe!

Je hebt veel onderzoek gedaan naar pictogrammen. Een pictogram leert je in één oogopslag hoe je een product veilig moet behandelen. Of waar je in noodsituaties zonder te aarzelen naar toe moet.

d. Veilig werken met producten en veilig werken met mensen is bij wet geregeld. Deze wet is door de ARBO geregeld.

- Wat betekent de afkorting ARBO? Kruis het juiste antwoord aan.
  - Algemene Raad Bedrijfs Omstandigheden
  - Arbeidsomstandigheden
  - Alle Ramen Boven Open
  - Arbeidsongevallen

e. Wat is volgens de ARBO de definitie van ergonomisch werken? Kijk op <http://goo.gl/ggVnmu>.

- Over welk recht gaat het in de Arbowet?

- Wie is voor goede werkomstandigheden verantwoordelijk ?

- Wie controleert of de wet goed wordt nageleefd?

Safe!

De volgende filmpjes geven je instructie over hoe je veilig moet en kunt werken. Deze aanwijzingen zijn erg belangrijk. Alleen dan kan een bedrijf ervoor zorgen dat werknemers veilig en gezond kunnen werken.

f. Bekijk de video 'Tillen': goo.gl/O3hLQo

- Hoe kun je het beste een voorwerp tillen? Maak een serie tekeningetjes (strip) waarin je dat laat zien.

- Waarom is het belangrijk dat je op jonge leeftijd goed leert tillen?

---

g. Bekijk de video 'Handhygiëne': goo.gl/KgStMm. Je ziet hier een voorbeeld uit een kinderdagverblijf.

- Zijn deze aanwijzingen ook van toepassing in de keuken of de bakkerij?

- En voor een restaurant?

Safe!

- Leg uit waarom je deze handenwasinstructie wel of niet kunt toepassen in de keuken, bakkerij of restaurant.

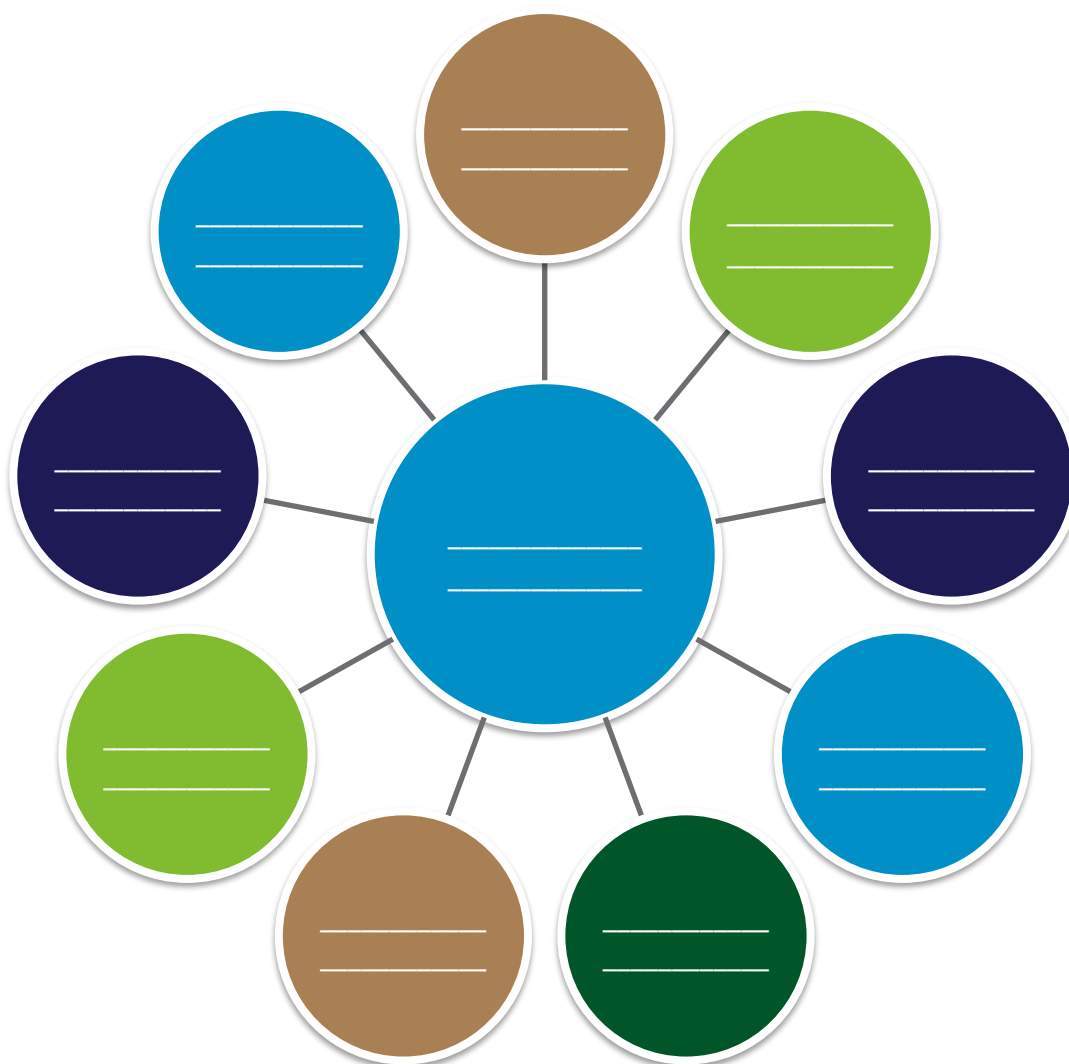

Safe!

Brainstormen

Je gaat brainstormen over onveilige of onduidelijke situaties. In de brainstorm mag je al je fantasie gebruiken. Geen idee is te gek. Later ga je pas bepalen welke ideeën je werkelijk gaat uitvoeren.

- Schrijf 'onveilige of onduidelijke situaties in het lokaal of in de school' in de middelste cirkel van de figuur.
- Schrijf in de cirkels zoveel mogelijk woorden die bij je opkomen. Waar in jullie lokaal of school zijn onveilige situaties? Bij welke apparaten of machines is het niet duidelijk hoe je ze gebruikt of schoonmaakt? Op welke manier kun je deze onveilige situaties verbeteren? Waar moet je dan op letten? Is de gewenste situatie geregeld bij wet?

Safe!

Keuzes maken

Na de brainstorm ga je kijken wat haalbaar is. Je kiest uit alles wat opgeschreven is. Welke ideeën uit de brainstorm wil je werkelijk uitvoeren?

- a. Lees goed door wat je hebt opgeschreven. Onderstreep de belangrijkste onderdelen. In ieder geval de onderdelen waar je verder mee wilt.

- b. Over welke onveilige of onduidelijke situaties zou je een veiligheidskaart of instructievideo kunnen maken? Kies eerst 2 situaties.

- c. Wat kun je hierover op de veiligheidskaart zetten? Of in de instructievideo laten zien?
Bijvoorbeeld:
Jullie vinden het gevaarlijk dat zware dozen hoog in het magazijn staan. Jullie schrijven in de veiligheidskaart hoe je het magazijn beter kunt indelen.
Of er is geen of een onduidelijke instructie voor het schoonmaken van de vaatwasmachine.

Noteer van beide gekozen situaties wat je hierover op de veiligheidskaart opneemt of waarover de instructievideo kan gaan.

- d. Maak een keuze uit de 2 onveilige of onduidelijke situaties. Welke lijkt je het meest leerzaam?

Safe!

Stap 2: Voorbereiden

De planning

	Stap	Wat ga je doen?	Wie gaat het doen?	Hoeveel tijd heb je daarvoor nodig?
	Voorbereiden			
	Uitvoeren			
	Afronden en terugkijken			

Werkkaarten

Je kunt voor deze opdracht gebruik maken van de volgende werkkaarten:

- Planning maken
- Fifo
- Handen wassen

Safe!

Oefenen met werken in een magazijn

a. Je krijgt een opdracht die je uitvoert in het magazijn. Luister naar de instructie van de docent.

- Welke opdracht ga je doen?

- Op welke dag ga je de opdracht doen?

De geplande dag is:

---

b. Voer de opdracht uit. Gebruik **Werkkaart: Fifo**.

c. Hoe is de opdracht gegaan?

- Schrijf kort op wat het resultaat is.

- Schrijf op welke informatie of ervaring je meeneemt naar het ontwerp van je veiligheidskaart of instructievideo.

Oefenen met hygiënisch werken

a. Je krijgt een opdracht om te oefenen met hygiënisch werken. Luister naar de instructie van de docent.

- Welke opdracht ga je doen?

- Op welke dag ga je de opdracht doen?

De geplande dag is:

---

b. Voer de opdracht uit. Gebruik **Werkkaart: Handen wassen**.

c. Hoe is de opdracht gegaan?

Safe!

- Schrijf kort op wat het resultaat is.

- Schrijf op welke informatie of ervaring je meeneemt naar het ontwerp van je veiligheidskaart of instructievideo.

De opzet voor veiligheidskaart of instructievideo maken

Voor de veiligheidskaart of instructievideo schrijf of teken je een scenario.

In een scenario omschrijf je stap voor stap wat er moet gebeuren. Met een goed scenario vergeet je geen belangrijke zaken. Je kunt dit vergelijken met het maken van een werkplanner. Je gebruikt gegevens uit de brainstorm.

- a. Maak eerst de keuze voor de veiligheidskaart of instructievideo.

Wij maken een:

Safe!

- b. Maak het scenario voor de veiligheidskaart of instructievideo. Gebruik de gegevens uit de brainstorm en de oefeningen.

Stap	Situatie	Tekst of tekening
1.	Titel veiligheidskaart / instructievideo	

Safe!

- c. Neem de opzet samen door. Controleer bij klasgenoten of de opzet duidelijk is.
- d. Verdeel de taken. Wie gaat wat straks uitwerken?

Stap	Actie door:	Afgerond op:

Wat heb je nodig?

Maak een benodighedenlijst voor de veiligheidskaart of instructievideo. Probeer de kosten zo laag mogelijk te houden. Dat doe je door niet meer op de lijst te zetten dan je nodig hebt.

Benodigheden	Aantal	Prijs	Totale prijs

VRAAG TOESTEMMING AAN JE DOCENT OM VERDER TE GAAN MET STAP 3.

Safe!

Stap 3: Uitvoeren

Uitvoeren

Je gaat nu de veiligheidskaart of instructievideo maken. Kijk voordat je begint nog eens goed naar de eisen van de opdracht die aan het begin van de lesbrief staan.

De veiligheidskaart of instructievideo maken

- a. Controleer samen met de docent het scenario.
  - Zijn jullie geen stappen vergeten? Vul eventueel aan.

  - Gaat het om een onveilige of ongewenste situatie? Beschrijf die goed of laat die goed zien.
  - Hoe maken jullie situatie veilig of gewenst? Laat dat ook goed zien.
- b. Werk de veiligheidskaart of instructievideo uit.
- c. Controleer samen het resultaat. Moet het bijgesteld worden? Doe dat dan tijdig.

Safe!

De toelichting en demonstratie voorbereiden

In **Stap 4** laten jullie de veiligheidskaart of instructievideo zien. Daarbij geef je een demonstratie en een toelichting.

a. Welk onderdeel van de situatie gaan jullie demonstreren?

---

b. Hoe pak je die demonstratie aan? Denk aan bijvoorbeeld laten zien hoe je tilt. Dan heb je een zwaar voorwerp nodig.

---

c. Bereid de toelichting voor. Schrijf daarvoor de antwoorden op deze vragen op. Die komen terug in die toelichting.

- Waarom hebben jullie voor dit onderwerp voor deze veiligheidskaart of instructievideo gekozen?

- Hoe was de situatie voordat jullie deze veiligheidskaart/instructievideo gingen maken?

- Kun je een ARBO-eis aan deze manier van werken verbinden?

- Kun je de situatie en de oplossing maar op één manier uitleggen als lezer of kijker?

---

d. Werk jullie toelichting uit. Oefen ook een keer met de demonstratie.

Safe!

Stap 4: Afronden en terugkijken

Het resultaat

Laat de veiligheidskaarten en instructievideo's zien aan elkaar.

- Geef de demonstratie en de toelichting per veiligheidskaart of instructievideo.
- Je hangt straks de veiligheidskaart bij de werkplek waar de onveilige of ongewenste situatie is ontstaan. Je wilt dan weten dat iedereen zich ook houdt aan de procedure op de veiligheidskaart. Hoe ga je dat controleren?

- De instructievideo wordt straks getoond aan mensen die op die onveilige werkplek werken.

- Hoe ga je die laten zien?

- Hoe zorg je ervoor dat ze de instructie uit de video opvolgen?

Safe!

Kijk terug op deze lesbrief

- a. Als het goed is, heb je bij de uitvoering gekeken naar de eisen waaraan de opdracht moet voldoen. Wat vind jij, voldoet jouw resultaat van de opdracht aan de eisen? Kruis aan wat jij vindt.

Eis	Voldoet?	Omdat?
Op de veiligheidskaart of instructievideo komt een bijpassend pictogram.	☐ Ja / ☐ Nee	
Je besteedt op de veiligheidskaart of in de instructievideo aandacht aan een goede lichaamshouding, als dat past bij de werksoort.	☐ Ja / ☐ Nee	
De veiligheidskaart of de instructievideo is overzichtelijk.	☐ Ja / ☐ Nee	
Je geeft op de veiligheidskaart of in de instructievideo de gewenste situatie duidelijk weer.	☐ Ja / ☐ Nee	
Je beschrijft op de veiligheidskaart of in de instructievideo stap voor stap hoe je in deze situatie veilig werkt.	☐ Ja / ☐ Nee	
De mondelinge toelichting bevat een demonstratie.	☐ Ja / ☐ Nee	
Je geeft de mondelinge toelichting duidelijk en rustig.	☐ Ja / ☐ Nee	

- b. Waar was je goed in bij het maken van de veiligheidskaart of instructievideo en het geven van de toelichting met demonstratie?

- Ik was goed in:
- Dat blijkt uit:

- c. Wat vond je minder goed gaan?

- Waarom vond je dat?

Safe!

d. Wat zou je nog willen leren bij een volgende opdracht?
